

# وهرگهانی پچهوانه ... عهباس جهمیل جهاو

جهنگه لهگه رشنبیری ساخته کار

هه موو شتێك سنووری خێ ههیه، سیاسهت، په یوه ندیی، ئارامگری، زندهایی، منجایی کردن له بهههه دا بردنی خوێنه به بیانووی خزمهتکردنی ئهده بیاتی کوردی و گرنگیدان به زمان و کولتووهره که، جهنگه که که یه خهیی خوێنهری کوردی گرتوو، هه موو ئه مانه لهو گرپهوه سه رچاوه دهگری که بمان ناکهتهوه، ئه ویش گرپیی خ به که مزانییه، به تایبهتی له نێو ئهدهب و رشنبیری کوردی که ناتوانن دهقی خماایی بکه نبه زمانه زیندووهرکان.

لهر بهدواوه که ده بینین ئه و به ناو خزمهته زیانی زیاتره له سوود، کهواته ئیتر ده ب بهو ئاراستهیه و بهو رکهوتنهیی نێوان به ناو وهرگه و به ناو خزمهتکارانهی ئهدهب و زمانی کوردی بلێین ستپ، ئیتر به سه ژههر ده رخواوردی خوێنهری کورد دهدهن به ناوی خزمهت، ئیتر به سه ئه م پاشاگهردانییه، که به ناو دهزگا چاپه مه نی و دهزگا رشنبیرییه کانهوه ده یکه ن، که به ئاقاری خزمهتکردنی گروپچاتی و شارچاتی و حیزبچاتی په لیهاویشتوو.

له بهرامبهردا بێین کاتی وهرگهانی دهقی بیانی بووه ستات و وهرگهانی پچهوانه وه بکه ته به کتێبخانهی کوردی، به واتای دهو مه ند کردی کتێبخانهی بیانی و عه ره ب و فارس و تورکی و هتد، به کتێبی کوردی به نام به زمانی ئه وان، ئه مه ش هه م ب ئه وان باشتره و ده مانناسن، هه م ب جالییهی کوردی و هه م ب خزمه تی ئینسانی و هه م ب ئه و وزه و توانا کوردیانهی، که جگه له کورد کهس نایاناس.

هه بهت من بهو ره هاییه ش قسه ناکه م، که توانایی زه رێك له وهرگه هکان سفر بکه مه وه، به کو ئه گه ر سه رده مێك ئه وان نه بونا یه ئاگامان له ئه ده بیات و رشنبیری گه لان نه ده بوو، به نام ئیتر به سه، له په نای ئه م توانا یانه وه ژههر له کتێبخانهی کوردی بێژن.

هاوکات به ده ر له موجامه له یان ه ر شکردنه سه ر لایه ک، ده مه وێت له کایی قسه کان به لانیسی و یژدان سه نگه مه حه ک ب و ب هه ر ته وه رێك به پایی داتا و ئیتیکی نووسین، ئاماژه یان پ بکه یین، سه ره تاییترین ته وه ری ئه م باب ته ییش، ئاماژه دان به بیر کهی (وهرگهانی پچهوانه یه)، که دوای ئه وه ی تێگه یی شتم چه ند سا لێك له مه وه بهر سمک محه مه دی نوسه ر و

رژنامه نووس ئم تهرجى كردبوو، كه له ئەزمونی سه فهره كانی بـ  
كتابخانه كانی عهره بی و فارسی و ئه وروپییه كان، وه كو خـی  
دهیگـه ته وه، كه خـاـئـین له كـتـابی كوردی، ههروه ها پـشـتر له چه ند  
وتار كیدا له سهر ئم بابه ته نووسیوو له ساـهـه كانی 2009 و 2014،  
پاشان له ئاكاونتی فەیسبووكی یوسف مەنتك، كه به وێژدان ه وه باسی  
بابه تـكـ كرد وه جارـكـی تر بابـه ته كه سهرنجی راكـشـام بـ نووسین، كه  
گروپـكـ چـن به نا هه ق خه ونه كانی نووسهر له چاـهـ ده نـن، به كهـكـ  
وه رگرتن له بیر كه كه ی و له جیاتی بره و دان به و پرـژـه یه و  
به نیشتمانی كردنی، خراپ كهـكـیان لـ وه رگرت و به شه خسه نه كرا،  
ههروهك چـن له را بووردا چه ن دین ده زگای زه به لاحی وهك (ئاراس و  
سهردهم) و (ئینستیتی كه له پوری كورد له ساـهـه مانـی) له بری خزمه تـكـردنی  
گشتی، خرا نه خزمه ت چه ند كه ساـهـه كه وه.

[illegible]

به‌لام ده‌بینن زی‌تر له نیو سه‌ده‌یه وەرگرتی ئی‌مه ناتوان‌ت ئه‌و وشه‌یه بگواز‌ته‌وه به‌ش‌وه کاریگه‌ره‌که‌ی، که بتوان‌ت هه‌ستی خاوه‌ن وشه‌که وه‌ک خ‌ی بگواز‌ته‌وه ب‌ زمانه دیاریکراوه‌که‌ی که مه‌به‌ست‌تی، یان ناتوان‌ کورد بناس‌ن‌، چه‌ند ره‌هه‌ند‌ک وهرده‌گر‌ت، ئه‌ویش یان ئه‌وه‌تا نایانه‌و ده‌قی کوردی بناس‌، یان نایانه‌و بیسه‌لم‌ن‌ن‌ زمان نازان‌، یان نایانه‌و توانا و به‌هره‌ی نووسه‌ره‌کان بناس‌ به‌ئه‌وانی تر، وه‌لامه‌که هه‌ر کام له‌و ره‌هه‌ندانه‌ ب‌، و‌لام‌کی لاوازه و قانیع ب‌که‌ر نییه‌.

هاوکات ئۆمە شاھیدی ئەوەین، که لەدوای سالی 1991 تا ئاستۆکی باش ئەدەب و رۆشنبیری و نووسینی کوردی ئازادییەکی بەخۆیەوه بینی، کەچی لەپەنا ئەم ئازادییەوه دونیا یەك هەبە زمانەوانی و ئیدیۆمی بۆمانا لەوەرگۆشانی ئەو دەقانه بینران و دواتر شاردرانەوه.

لهم روانگه‌وه بـ زیاتر قسه‌کردن له‌سه‌ر جـ ره‌کانی که‌تنی ئه‌ده‌بی و به‌ربه‌ست و رـ گریه‌کانی به‌رده‌م کاری جدی و کوشتنی سه‌لیقه و توانا که‌سیه‌کان و گاـ ته‌جاریه‌کانی گروچـتی و شارچـتی و حیزجـتی و

چەند تەوەرلەکی تر دەخەینە روو لە میانی چەند چاپتەرلەکدا،  
لەخشتە بردنی خوڵنەر

ئەوێ لە زلزلە وەرگەری کوردی دەبینین، ئەوێ تەنھا زمانە  
سەرەکیەکی زمانزانی شارەزایە ئەویش بەکەمی، بە نموونە ئەوان  
هیچیان گرنگی بەئیدی می زمانەکانی تر نادن یان شارەزا نین،  
هەروەها ئەفسانە و شۆوێزارو بن زمانەکانی تر نازانن، لەکاتلەکدا  
هەمووان ئەو دەزانین هەر دەقەکی رەسەن پێتە لە ئەفسانە و  
شۆوێزارو ئیدی می ئەو زمانانە، کەچی خوڵنەری کورد شارەزاییەکی  
لەو کە دە زمانەوانیانە وەرئەگرتوو، کە وەرگەری کوردی پێی  
بەخشیو، بەم هەوێ زلزلە لە وەرگەلەکان لە زلزلە نە ئەدەبیدا  
رووبەووی شەرم و رەخنە توند دەکاتەو، بە نموونە.

• لە وەرگەلانی بەشەکی لە کتێبی (تاجر و البندقیه) شکسپیر  
لە یەكەم وشەو، وەرگەل وەك گەژەیهك پێناسە ئاستی وشاری و  
رەشفیكری خەڵك دەكات، رووی راستەقینە خەڵك لە ناو نیشانی کتێبەكەو  
دەخاتەوو و بەسەقەتی تەرجەمە دەكات، لەژێر ناوی (بازرگان و  
تفەنگ)، کە ئەمە دەیان جار لە کەفرانس و قیستیفاڵەکان و نوسین  
بەکەمیدیا باسکراو.

• لە وەرگەلانی کتێبی (الرجال یخلقون فی السماو) دەکرێتە کوردی  
بەشەوێکی گەتەجایی (پیاوێکان لە ئاسمان تەراش ئەکەن).

• کتێبی (ئانا کارنینا) ی لێن تەلستایی دەکرێتە (من و کارنینا).  
• کتێبی (جانتا) ی بزورگی عەلەوی، کە لەکەمە چیرۆکە پێك دات،  
کە لەخانە اربیل بە چاپ و بڵاوکردنەو دوا وەرگەلانی چاپ  
دەکرێت، پاشا خوڵندنەوێ دەقە بنەهتییەکی ئەوانی هەزار و یەك  
سوڵند بخێت، کە ئەمە نەئیشی عەلەوییە و نەکاری ئەو بێت، هەروەها  
لە کوردیش ناچێت هێند بەسەقەتی تەرجەمە کراو، بەتایبەت لەرووی  
زمانەو.

یان بەدەیان جار بینوومانە وەرگەلەکان داماون بەدەست وشەیهکی  
کە لەپوری کوردییەو کە بنەمای زمانە، ئەویش لەبری بەکارهێنانی  
وشە پۆش، نووسیویانە گیای وشە.

هەروەها چەندین نموونە تر هەیە لەو هەڵمەتی وەرگەلانی  
زمانەکانی دیکە بە کوردی بەهێچ فلتەرلەک چاپ کراون.

بەدەر لەمانە کە نامەوێ زلزلە لەسەر بێم، نموونە ریزبەندی ناوی  
شاعیرەکانی ئێستا و ئەوانە پێش ئێمە، دەبینیت لە کتێبی  
(ئەنتۆنی شیری کوردی) ناوی کەسانێکی ئاست نزم لە نووسینی  
شێعردا پێش ناوی مەحوی دات، ئەبێ ئەم هەوێ نەزێکی چێ ناوێکی  
بنرێت...؟

ههروه‌ها له (ئه‌نته‌ل‌ژيای چير‌کی کوردی) هه‌مان شت، که له‌نووسینی د. هیمداد ح‌س‌نی. هه‌ه‌ی ل‌ژیکي هه‌یه.

باشه ئه‌به‌ منی خو‌نه‌ر چ‌گونا‌ه‌کم کرد‌به‌ وا به‌م ده‌رده‌مان به‌ن و له‌بری چ‌ژێ زیه‌نی و ئاشنا‌بوون به‌ ده‌ورووبه‌ر، ئه‌م هه‌موو ژه‌هره‌مان ده‌رخوارد به‌دن.

له‌هه‌مووشی ناشیرینتر پ‌ه‌سه‌ی به‌چاپ‌گه‌یا‌ندنی سه‌دان کت‌بی ک‌چ و کا‌ و درووست‌کردنی سه‌دان ک‌ل‌که‌ نووسه‌ر، له‌ ئه‌نجامی ئه‌و مل‌ملان‌ حیزبی و شار‌چ‌تییه‌ی، که‌ له‌ناو یه‌ک‌تی نووسه‌رانی کورد ده‌کرا، له‌په‌نا په‌رده‌ی زیاد کردنی ئه‌ندام و فراوان‌کردنی پانتاییه‌که‌، سه‌ره‌تایترین مه‌رجی وه‌رگرتنی ئه‌ندام له‌ ریزی یه‌ک‌تی نووسه‌ران و ناساندنیان وه‌ک‌ نووسه‌ر، چاپ‌کردنی کت‌به‌ و ده‌به‌ دوو کت‌ب که‌متری نه‌به‌، که‌ ئه‌مه‌ش به‌ خ‌ی‌حه‌شامات‌کی ک‌ل‌که‌ نووسه‌ری له‌ ناو کایه‌که‌ قیت کرده‌وه‌و وه‌ک‌ نووسه‌ر ناساندنی و پ‌ناسی ئه‌ندام‌تی‌شی به‌ درووست کردن، ئه‌مه‌ له‌ هه‌ردوو سه‌ندیکای ر‌ژنامه‌نووسان و هونه‌رمه‌ندانیش په‌ی‌ه‌وکرا، که‌ زیاتر به‌ مه‌به‌ستی به‌ده‌سته‌ن‌انی ده‌نگ‌وو، که‌ له‌کاتی ک‌نف‌رانس و ک‌نگره‌کاندا ده‌نگی پ‌ویست مس‌گه‌ر به‌کن.

## ده‌زگا چاپه‌مه‌نییه‌کان و دوکانی کت‌ب

سه‌رباری ئه‌و شه‌ فر‌شانه‌، که‌ یه‌خه‌ به‌ ره‌وته‌که‌ به‌رناده‌ن، سه‌رده‌م‌کی نا‌ج‌ر هات‌ته‌ ئاراوه‌ له‌ سل‌مانی و هه‌ول‌ر، به‌ گه‌انه‌وه‌ به‌ هیچ پ‌ه‌نسیپ‌کی زانستی یان به‌ گو‌دانه‌ ئیتیکی ر‌شنگه‌ری، ک‌مه‌ه‌ک‌ گه‌نجی نه‌خو‌نه‌واریان ه‌ناوه‌ته‌ کایه‌وه‌و ده‌زگای چاپه‌مه‌نیان به‌ کراوه‌ته‌وه‌ و به‌به‌ شاره‌زایی و ئه‌زموون کت‌ب چاپ ئه‌که‌ن به‌ هیچ پ‌شینه‌یه‌کی ر‌شنبیری، له‌کات‌کدا کاری لهم ج‌ره‌ پ‌یویستی به‌ توانای ر‌شنبیری و خو‌نه‌ری به‌توانا و ئه‌کادیمی هه‌یه‌، که‌ ببه‌ به‌ردی ر‌شنبیری و له‌ پشتی ئه‌و دامه‌زراوانه‌وه‌ بن، هه‌ر ئه‌وه‌ی ماوه‌یه‌ک‌ بینیمان ته‌نها به‌ بازار گه‌رم‌کردن و کت‌ب فر‌شتن به‌ خو‌نه‌ری داماوێ کورد، ئه‌ویش کت‌به‌کانی مه‌ولانای ر‌می و کافکا و عه‌زیز نه‌سین و.. هتد، ئه‌مه‌ ج‌گه‌ له‌وه‌ی هیچ کام‌ه‌ک‌ له‌و کت‌به‌انه‌ی چاپ کراون فلته‌ری زمانه‌وانیان نه‌بینیوه‌ و هیچ زانیاریه‌کی‌شان له‌سه‌ر کت‌به‌که‌ نییه‌، ئه‌و نه‌وه‌یه‌ی که‌ هاتوون ده‌زگایان به‌ کراوه‌ته‌وه‌، به‌چه‌یه‌ک‌ و بونیاد‌کی ر‌شنبیری ک‌نی سه‌رده‌می هه‌شتاکان و هه‌فتاکانیان نییه‌.

## پ‌داگیری له‌سه‌ر به‌ ته‌رجه‌مه‌ کردنی ده‌قی کوردی

پ‌ ده‌چ‌ت ک‌شه‌ که‌ه‌که‌ بووه‌کانی ره‌وتی ر‌شنگه‌ری له‌ ئ‌ستادا چه‌ندایه‌تی نه‌به‌ت، به‌کو‌چ‌نایه‌تی و ج‌ری به‌ت، به‌وپ‌یه‌ی که‌

که یسه کان به گشتی دهستی به سهردا گیراوه، یان به دهنگ کراون یان رښگری له ئاشکرا بوونی کراوه به دهره وهی خمان، که تپیدا ده خولته وه، نه گهرچی پښتر ده بینین هه نگاو نه نراوه به به ناساندنی رښنبیری کوردی چ وهك عهق و فیکری و نه ده بییه کان یان له رووی که چهر و نهو فره ییه له ناوچه که دا بوونی هه یه.

به یه کات که ئمه په نجه له سهر ئم بابته داده نښین، خه کان که به داپښینی دزیه نه ده بییه کان یان و شاردنه وهی راستیه کان، ئم بیر که یه وا ناو ده نښن، که گوايه ئم فهرزکردنه به سهر وهرگه دا بیر که یه کی دیکتاتریان هه، له کات که دا مه گهر به نه وهی تر، نهو له شاوی وهرگه نه له زمانه کانی تره وه به کوردی دکتاتریان هه نیه، که ژهر دهر خواردی خو نهری کورد بدن.!!؟

تښرمان خوارد لهم قسانه و نه به که ی بناسر ښین، لهو به وایه دام به شکه لهو رښگریانه به ئاشکرا نه بوونی گزی نه ده بی کوردیه له نه ده بی نهو روپی و عهره بی و فارسی و هتد، ههروه ها له بواره کانی تر، به شه که ی تریش مه ترسی توانا یه له به رامهر توانا جدیه کان، له مباره وه به پوښتی ده زانم وه کو وه امدانه وه یهك، ئم راستیا نه بخرمه روو.

• گرنگیدان به ئاسایشی نه ته وهی له رووی ناساندنی شارستانیه ت و شوناسی فیکری و معریفی و ههروه ها که له پوور و که چهر و شوناس و فره یی و ئاستی رښنبیری.

• به جیهانی کردنی توانای که سی و ناساندنیان له ناوه نده فیکری و رښنبیرییه کانی جیهاندا.

• رزگارکردنی شاندى کوردی لهو شهرمه زاریه ی، که له به نه و هه ماهه نگیه نښوده و هتیه کان، له دهره وهی و ا تسازده درت، به تاییه تی و اتانی عهره بی و فارس و تورک، که زښتر نزیکن له کورده وه، که زښتر جار نه یان توانیوه وه کو پوښت وه ا میان هه به، به هی در ژه که شانی ئم دهرده وه، که پښداگیری له ده که ین.

• رزگارکردنی کولتور و رښنبیری کوردی وهك زه مینه سازیه ك به فره اهره مکردنی بونیاده معریفیه کان به نه وه کانی ئاینده، که به نیازن له دهره وهی و ات بخو ښن.

• دهرگا کردنه وه له سهر خمان و دهر بازبوون لهو گډشه گیرییه ی، که رښنبیری کوردی قه تیس کردووه له گډشه یه کی جوگرافی.

• هه ما ښین و ئاشکرا کردنی نهو هه موو ئیقتیباس و گزیانه ی، که له نه نجامی نه ناسینی ده قه کان له لایه ن نه وانه وه (خه کی بیانی.، زمانه کانی تر)، چونکه نه گهر به زمانی خمان شته کانی ئمه نه خو ښنه وه، له هیچی ئمه ناگهن و نازانن چ کاره سات که نه ده بی و رښنبیری روویداوه.

## وهرگوانی چند باره

لهره دا ئه وهی جی سهرسوو مان ب، وهرگوانی چند باره یه، که وهک خویه کی گا ته جی سهریهه داوه له نـو زـرـک له وهرگوانه کان، نموونهی کتـبه کانی (جهنگیز ئه تیمانـف، عزیز نه سین، سینـه، کتـبی دایک، ههروه ها کـگهی ئاژهـان پـم وابـت چوار جار کراوه به کوردی و ههریه کهو به شـوه یهـک. ههروه ها وـرانه خاکی (ت. س. ئیلیود) که یه کهم جار له لایهن مهحمود زامداره وه تهرجه مه کرا و پاشان کهسـکی تر دوباره تهرجه مهی کرده وه، ههروه ها به هه مان دهرد بردنی (واعیزه کانی سوـتان) ی عهلی وهردی، که شهش کهس تهرجه مهی بـ کردوو و کتـبی (وه های وت زهردهشت) ی نیچهش، که چوار جار وهرگوانی بـ کراوه، ههروه ها (بنه ما کانی کـمه ناسی) ی ئه نـتـنی گیدنز، که چاپکردنی له ژماره نایات.

کـشه له وه دا نییه چند جار وهرگوانی بـ کراوه به قهـد ئه وهی ئه گهر ئه و کتـبانه ههر یه که یان بهراورد بکهیت له گهـ ده قه بنهـه تییه کهی ههست ناکه ی نووسینی ئه وان بن، یان له لایه کی تره وه بهراوردی یه کیان بکهین (ده قه وهرگوانـه دراوه کان) هیجیان له یهـک ناچن

ههروه ها رـمانی (مسخ) ی کافکا، که جهلیل کاکه وه یس کردوو یه تی به کوردی به ناوی (بهـد گـوانـان) که دوو سـ کهسی تر کردویانه ته وه، به ناو نیشانه عهره بییه کهی به ناوی (مسخ)، ئـمه ته نها ده قه عهره بییه که مان له بهردهسته، کاتـ بهراودیان ده کهین ههزار و یهـک تـبینیت لا گهـاـه ده بـت له سهریان، چ جا ئهـبـ له ده قه ئهـسـیه که یدا چی باس بـ، که له بنهـه تـدا به زمانی چیکی نووسراوه ته وه و ئـمه لـی تـناگهین، ههروه ها چندان نموونهی تر.

هاوکات وهک ئاماژه یهـک بـ قه سیدهی (دهنگی پـی ئاوی سوهرابی سوپـهـری، که زیاتر له دوو جار کاری وهرگوانی بـ کراوه، به پـویستم زانی ئاماژه به جوان وهرگوانـان یه کهم جاری بکهـم، که له لایهن ئازاد بهرزنجی و رـبوار سیوهیلی وهرگوانـه دراوو، پاشان که سانـکی دیکه دین به هه مان مه بهست (دووباره وهرگوانـان) ی بـ ده کهن و کاتـ ئه خوـنـیتـه وه له شکاندنی سهروچاوی ده قه که بهلاوه هیچی دی ههست پـ ناکهیت، گوایه کاری وهرگوانی جدی بـ کراوه.

له مـوانگه وه و ههر سه بارهت به دووباره و چند باره وهرگوانـان، ئه مه له ناو وـاتانی دیکه شدا ههیه، بهـام ئایا به مشـوهی لای ئـمه، که پـمان وایه جگه له چاولـکهـری و خـ دهرخستن یان وهک خویه کی ناجـر بیانه وـ بـنـ ئـمه یـش کتـبمان ههیه، هیچی تری لـ نادوو ریته وه.

ده کرا بیرکردنه وه کان به چهشنـکی تر بوایا، بـ نموونه کورد خاوه نی

چه ندین شۆوهزاری دهو له مه نده له رووی زمانهوانی و ههروهه ها هونهری ئاخاوتن، دهکرا ئه و چه ند باره وهرگه ئانهیه به شۆوهزاره جیاکان بکرایه، نهک لهیهک ده قهردا چهق ببهست.

### قهیرانی کتبی کوردی له دهروهوی کوردستان

قهیرانی کتبی ته رجهمه کراوی کوردی له با ئی ئه و کتبی بخانانهی دهروهوی و ئات له نه و کتبی بخانهکانی و ئاتانی پشکه و تووی وهک ئه مریکا و ئه مانیا و فره نسا و سوید. و هتد، قهیرانی که که خودی به ووه بهرانی کتبی بخانهکانیشی به زار کردووه، چونکه هم کتبی کوردی که می تدایه، هم خو نهری کوردی سهردانی ناکه ن. له کاتێکدا سا ئانه ته نها حکومهت و دهزگا به ناو چاپه مه نییهکان ده چنه پشانگای نه وده و ته تی فرانکفرتی ئا مان و پشانگای کتبی میسر و پشانگای کتبی تاران و سنه. تاد، به مه ئیوسی کتبی بهکان له گه خیان ده هه ننه وه.

یه کهم: له بهر ئه وهی کتبی بهکان نافر شر و ئه وان کتبی کوردیان گهر که به زمانی خیان، که ئه مه ش نییه.

دوو هم: ئه و کتبی بانه به که کیان نایات وه کو داتای ئه ده بی نو، له وهش خراپتر ئه وه یه ئه و کتبی بانه ده گهر ننه وه به کوردستان و عه قیان پدا ناشک لانی کهم له و بیبه خشن به جالیه ی کوردی یان له کتبی بخانه نه وده و ته ییهکان دای بن.

ز ر جار و به ه کاری جیاواز، چ ئا گادار کرد نه وه مان له لایه ن هه ند له ره وه ندی کوردی، یان براده رمان هه بووه چووه ته ئه وروپا دهسته و وهستان به دیار کتبی به کوردیه کانه وه د ش داماون و ترسی ئه وه یان ل نه یشتوو، که گوایه کار گه یشت ته ئه وهی ئه و با ئانه دابخرن، که تای به تن به کتبی بهی وهرگه دراوی کوردی له نه و کتبی بخانهکانیان، که ئه مه به خی بهر که وته یه کی ناج ر و سه ی نه وه و په راو زخستنی ر شنبیرییه که ی ده گه یه نه ت له سه ر ئاستی نه وده و ته تی. به نمونه به پی ئه و داتایانه ی من دهستم که وتوو.

• له کتبی بخانه ی گه وره ترین زانک، نمونه ی زانکی لوند و ئپسا له سوید، کتبی به کوردیهکانی له با ئی کوردی ده که مترین کتبی تدایه .

• ههروهه ها له کتبی بخانه ی زانکی بوخم له ئه مانیا، که به گه وره ترین زانکی ئه مانی داده نر ت، شت لک نییه به ناوی با ئی کتبی کوردی، له کاتێکدا ز رترین خو نکاری کوردی تیایدا ده خو نن.

• هه ر له م وانه گه یه وه له سهر دانه کم به کتبی بخانهکانی ئه سکه نده رییه کتبی بخانه ی نیشتمانی له میسر، کتبی کی کوردیم بهرچاو نه که وت.

• ههروهه ها خاڤبوونی کتڤبخانه ی وڤا ته عه ره بیه کانی نموونه ی لوبنان و ئیمارات ..هتد، له کتڤبی کوردی.

• له هه موو ئه وانه خراپتر ئه وه یه، که له به غدای پایتهختی عڤراقیش کتڤبی کوردی نییه، ته نانه ت ئه و پرده په یوه ندیه ش نه ماوه، که له ساله کانی 1980 و هفتاکان به دوا درووستکرا بوو.

ئه وه شیی جڤی سه رسوڤمان بڤ له دوا ی (2003) وه بینیمان ده سه ڤاتی کوردی ئه وه نده ی شه ڤی به ده سته ڤنانی وه زاره تی دارایی ده کرد ئه وه نده باسی وه زاره تی رڤشنیری نه ده کرد، باکی به م بواره نه بوو.

وه رگڤڤان و ئاماده کردن به ده سته کاریه وه

جیا له و لڤشاوی شڤواندنه ی، که له چه ند نموونه یه کدا باسما لڤوه کردن، ده بینین هه ندڤك ده قی وه رگڤڤدراو هه یه دوا ی وردبوونه وه لڤی وهك قوربانیهك دڤته پڤش چاو، که بڤگه ڤانه وه بڤ وه رگرتنی ره زامه ندی خاوه ن ده قه بنه ڤه تییه که، ئیدی قوربان ی ده سته سه راگرتن یان لاقه کردن یان له که دار کردن یان په ڤوپڤکردنی له شڤوه ی مه له که ی مه لا نه سه ره دین، که له ئه نجامی رڤگه به خودانی هه ندڤك وه رگڤڤ، وهك ده سته درڤژیکارڤك، به به رگڤکی تره وه بیخاته بازا ڤ (وه رگڤڤان و ئاماده کردن یان وه رگڤڤان به ده سته کاریه وه) یان دانانی کتڤبی فیکری و فه لسه فیه کانی پڤ زانیاری پشته ستوو به سه رچاوه، له کاتڤکدا که مترین سه رچاوه یان ئامازه پڤکردوو، نموونه ی.

• کتڤبی ئه ده ب و ئه فسانه ههروهه ها هزر و فه لسه فه و هتد که به نووسین و ئاماده کردن پڤناس کراوه، له کاتڤکدا پڤکهاته ی کڤمه ڤه وتارڤکی کڤکراوه یه، که ده سته کاریه که جڤگه ی تڤڤامانه بڤچی به ده سته کاریه وه.؟!؟

• کتڤبڤکی 300 په ڤی هه یه به ناو نیشانی (سیستمی سیاسی) که ناو نیشان کتڤبه که یه له به رگی پڤشه وه له کاتڤکدا ناو نیشانڤکی تر ئه بینین له به رگی دواوه ی هه مان کتڤب، بڤیه نازانین ناو نیشانی پڤشه وه وه ربگرین یان دواوه ی کتڤبه که، که نووسراوه (هزری فه لسه فه ی سیاسی)، که پشتی به 28 سه رچاوه به ستوو، و سڤی و چوار له و سه رچاوا وانه شی هی نووسره، که له نووسینه کانی تریدا باسی لڤوه کردوون، که له سه رده ڤمی پڤش ئیسلامه وه پیایدا هاتوو، له کاتڤکدا ئه مه قورسترین با به تی رڤشنیری و نووسینه.

ئایا به ڤه وای ئه بینن کتڤبڤکی له و ئاسته پشت به که مترین سه رچاوه به سته ت، ئه مه بڤخوڤنهر به جڤدڤم.

ئیس ته یغلل کردن ی نووسه رانی پارچه کانی دیکه ی کوردستان و لڤسه ندنه وه ی خاوه ندارڤتی به ره مه کانیان

هه موو ئه مانه ی باسما لڤوه کردن هڤشتا بواری گف توگڤ و چاره سه ری بڤ

هشتوینه تهوه ئه گهر بـ یار بـ کاری بـ بکـرتـ.

بهـ نام ئه وهی زـرتـرین پانتایی و ئه وپهـی سنووری بـ رهوشتی  
تـپهـ اند بـ له چه قی بواره که دا، په یدا بوونی گروپـکی هاوشـوهی  
بازرگانه کانی کورد، که خهریکی کاری خراپتر له مادهی هـشـهر و  
تههریبـ، که زـر به ئاستهم ههستی پـ ئه کـرتـ، ئه ویش ئه و دزی و فرت  
و چاوبهـستنهیه به قایل کردنی بهـشـکـ له نووسهران و وهـرگـیـی رـژـهـات  
و باکور، له بهرامبهر ههـندـ پاره، دهست ههـبـگـرن له خاوهـندارـتی  
کاره کانیان و لـره به ناوی خـیان بـاوی ده که نه وه و پاداشتـه که شـ بـ  
ئه و نووسهره داماوانه رهوانه بکهـن، زـر جاریش پاداشتـه کانیـشان  
خوراوه.

یان خودی ئه و نووسهر و وهـرگـرانـه ی شاره کانی مهـهاباد و سنه و  
سه قزو مهـریوان.. و ئامهد و شاره کانی دیکه ی کوردستانی  
تورکیا.. تاد، که به مه بهست نایانه وـت ناویان بهـنـرتـ وهـکـ خاوهـنی  
ئه و دهق و نووسینانه بهـهـی ئه و ترسه ی، که له دهسهـاتی سیاسی و  
حوکمی ئاخونده کان و دهسهـاتی تورکی بـ هه مان مه بهست و به هه مان  
شـوه مافیان ده خورـ له لایهـن به ناو رـشـنبـیر و نووسهر و وهـرگـره  
کورده کانی باشور.

توانا کوژراوه کان

کاتـ نووسهرـکی جدی، خاوهـن ده قـکی فیکری بـ نموونه، ده یه وـت روو  
له ناوهـنده کانی په خش و بـاکـراوه کان بکات به مهستی پـدانـی ژماره ی  
بـاوکردنه وه و تـمارکردنی له ناو تـمارـی زنجیره بـاوکردنه کان،  
هه زار و یهـکـ بـوبیانووی بـ دـنـنه وه و ده بـ ماوه یه کی دوور و درـژـ  
ئه مسهر و ئه وسهری پـ بـکرـ، پاشان ئه گهر ژماره ی پـ بـدهـن،  
له کاتـکـدا کـی ده قه کـچ و کاـ و یان شته ساده کانی رـژـانه و یان  
شيعر و چیرـکـ.. هتـد، له هه مان رـژـی داواکارییه که ی ژماره ی پـدهـدرـتـ،  
که ئه مه بـ خـی قسه زـر ههـدهـگـرت و مایه ی ههـوهـسته کردنه.

له لایه کی تر چاوچـنـکی زـرـکـ له ده زگا کانی په خش و بـاوکردنه وه  
به بیانووی نه فرـشتـنی کـتـبه کان نهـکـ چاپی ناکهـن، بهـکو سهـری  
کـتـبه کانیـش دهـخـن، که پـیان سـپـردراوه به مه بهستی چاپکردنی،  
نمونه ی ونکردنی به ئه نقهستی دوو کـتـبی نووسهر و روناکبیری  
رهوانشاد (ئازاد سوبحی)، له لایهـن ناوهـندی رـشـنبـیری ئهـندـشه  
لهـسلـمانی.

ههروهـا رـگری کردن له بـاوکردنه وهی کـتـبه کانی عهـبدولخالق  
بهـرنجی لهـواتـه عهـره بیه کان، چونکه نه حکومهت نه دهـزگا  
چا په مه نییه کان نه یانـتوانـیه پردی په یوه ندیی دروست بکهـن له گهـ ئه و  
وـلاتـه عهـره بیان، که دواتر له چاپتهـری رـگریه کانی بهـردهـم  
بـاوبوونه وه وهـرگـانی پـچهـوانه به تـروتهـسهـل باسی لـوهـده که یـن.

## رښتیني کړن له بڼو او بوونهوې وهرگوانی پښتانه

کاتې قسه لسه پرېداگیری له بڼو او کړنهوې وهرگوانی پښتانه ده که یې، مه به ست له و نه نیېه رښتیني له توانا که سییه کان بکرې به بڼو او کړنهوې کتې به کانیاں له و اتانی تر به بکو قسه کړنه لسه بڼمنه تی و فرامې شکردنی ئو پښتانه سیه له لایه حکومتو هه هروها ده زگانې په خښ و بڼو او کړنهوې، که تانې ستا نه یان توانیوه پردې کی په یوه ندیې بڼ کرانهوې به ووی جیهاندا بکه نهوې، یان لانیکه و اتانی د وروو بهر، که ده بوو ئه مه له ئوله وییه تی کاره کانی وه زار ته رښتیني و ده ستی راو ژکاری سرې که یه له دواي په که کانی حکومتو هه بووایا، به حکومتی ئې ستا شهوې. بڼ په کاتې باسه که دې ته سر وهرگوانی، ئې مه چاک ئه زانین وهرگوانی باشمان هیه، به بڼام نا هڼن ئو ئه زمونه به رجهسته بڼت به ئه نقه ست، هه زار و یه بڼ بیانوی بڼمانا دښنهوې بڼ که مته رجه میه که یان.

خه مساردی به شځ له زمانه کانی کورد له بره ودان به پښتانه وهرگوانی پښتانه

به دهر له ته وهری نه خو ښه واری و ناحا بڼوونی زځ له پانتایه رښتیني که، که له ئه نجامی به د رفتهاری و به هه دا چوونی زځ له به ناو وهرگوانی زځ و ترا و ئې مه یش به پڼی به بڼگه و داتا کان ده مانه و بڼت پڼیان به لم ښین، که مامه به کړدن له ته کی لیم چه شنه (وهرگوانی) گه مه نیه و به مه ناوترې وهرگوانی، ئه مهی ئو هه ئه یکه دلاله ته له وهری زمان نازان.

له به رامبه ردا به پڼو یستی ده ښین، که ئاماژه به زځ له کاره کته ری کاریگر و به رچاوی ناو کایه رښتیني که بکه یې (فیکری، هونه ری، ئه ده بی، سیاسی، فله سه فی. هتد)، به تایبته له نڼو بازنه ی سه لیکه ی زمانه وانی و ره گه زه کانی زمانه یی به شځو ه زانسته یه که ی، هاوکات شځ بوونهوې هه ند کیان به هه ردو و ئا استه که یدا، چی ورد بوونهوې له قوایی شځو ه زار و بن زاره کانی ناوځ یان به پښتانه وهرگوانی (زمانه کانی و اتانی د وروو بهر و به شځ له نه ته وهر کانی جیهان) چ له را بووردو یان ئې ستا، کاری باشیان کړد، درک به به رده وامی زځ رښتیني ده کړی، که ماون له ژیاندا و جڼی ده ستځ شین، نمونه ی (زوه دی داودی و فله که دین کاکه یی و محځ دین زه نگنه و حکیم نه دیم داودی و فاز جاف و عه بدولر ه زاق بیمار و د. ئاوات ئه سعه دی و عه بدو ا عه باس و کاوه تا به بانی و چه ندینی تر).

به بڼام ئه وهری مایه ی تڼی و هه وهرسته یه ده بڼ هی چیب ئه مه هه مووه بڼ جار کیش ځ یان نه دا له قهره ی ده قه ره سه نه کانی تایبته

به(شارستانیەت و کلتوور و مه‌عریفه و هونه‌ر و ئەدهب و که‌له‌پوور و..هتد) ی واقعی کوردی به‌مه‌ستی به‌جیهانی کردنی یان لانیکه‌م ناساندنیان به‌ته‌وه‌کانی ده‌ورووبه‌ر له‌چوارچێ‌وه‌ی وه‌رگێ‌انی زانستی.

ئه‌بێ‌ بێ‌ ئهم ته‌وه‌ره‌ چی خوێ‌ندنه‌وه‌یه‌که‌مان هه‌بێ‌ و چێ‌ن بێ‌وانینه‌ هێ‌کاره‌کانی، که‌مه‌ترخه‌می بوو یان خه‌مساردی یان به‌مه‌به‌ست یان وه‌ك چاول‌که‌ری و ئا‌استه‌ی ئه‌و زانا و بیرمه‌ند و شێ‌گێ‌گێ‌ و نوسه‌ر و ئە‌دی‌ب و هونه‌رمه‌ند و رێ‌شنبیره‌ کوردانه‌ی مێ‌ژووی کێ‌ن نوێ‌، که‌ له‌خزمه‌تی رێ‌شنبیری نه‌ته‌وه‌کانی تر هه‌گبه‌ی فیکرییان خا‌ی کرده‌وه‌، نموونه‌ (ئه‌حمه‌د شه‌وقی و ئه‌یوبی و نیزامی گه‌نجه‌وی و ئیبن و ته‌یمیه‌ و مه‌عروف ره‌سافی و مه‌حمود مل‌جی و سوعاد حوسنی و یه‌لماز گێ‌نای و سه‌لیم به‌ره‌کات و عه‌بدولباست عه‌بدولسه‌مه‌د و عه‌لی به‌درخان و روشدی ئه‌بازه‌ و ئیله‌هام مه‌دفعه‌ی و ده‌یانی تر).

خێ‌ ئه‌مانیش وه‌کو که‌سایه‌تی و ره‌گه‌ز له‌سه‌ر کورد هه‌ژمار ده‌کێ‌ن، به‌لام وه‌کو په‌روه‌ردی عه‌ق‌ای و فیکری و ئینتیمایه‌ نه‌خێ‌ر، چونکه‌ له‌ناو شارستانیەتی عه‌ره‌ب و تورک و فارسدا به‌هویان به‌ توانا‌کانی خێ‌یاندان، له‌کاتێ‌که‌دا ئهم رێ‌شنبیرانه‌ی نمونه‌ی (فه‌له‌که‌دین کاکه‌یی و زوه‌دی داودی و ئه‌وانی تر) که‌ناومان هێ‌نان په‌روه‌رده‌ی واقعی کلتووری کوردین.

بێ‌یه‌ دووباره‌ جه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ ئه‌که‌ینه‌وه‌، ده‌بێ‌ له‌م رووه‌وه‌ قسه‌ی خێ‌یان هه‌بێ‌ به‌تایبه‌تی ئه‌وانه‌ی تا ئێ‌ستا به‌رده‌وامن چ له‌نووسین چ ئا‌استه‌ی فیکری یان چی و چی.

ئهمه‌ له‌ناو هونه‌رمه‌ندانیشدا به‌روونی هه‌ستی پێ‌ ئه‌کێ‌ت، که‌ هونه‌رمه‌ندی کورد نه‌توانیوه‌ ره‌سه‌نایه‌تی خێ‌ی بگه‌یه‌نێ‌ت به‌ده‌ره‌وه‌، نمونه‌ی مه‌قامه‌کانی (ئه‌باوه‌یسی و قه‌تار و خاوکه‌ر و ئای ئای و هه‌یران و سه‌فه‌ر و لاوک و هه‌جرانی و خورشیدی و ده‌یان مه‌قامی تر)، هه‌روه‌ها گێ‌رانیه‌ ره‌سه‌نه‌کان، که‌ نه‌یان‌توانیوه‌ به‌فه‌رمی خاوه‌نداری بکه‌ن و به‌جیهانی بکه‌ن، چگه‌ له‌و توانا‌ لێ‌کا‌یییه‌ی، که‌ لێ‌ره‌و و له‌و بایه‌ی لێ‌وه‌ ده‌که‌ن.

ئه‌کێ‌ بێ‌بێ‌ین ئه‌و فه‌زێ‌هش بێ‌ چه‌ند هونه‌رمه‌ندێ‌که‌ ده‌گه‌یته‌وه‌، که‌ به‌ئیمکانه‌تێ‌کی زێ‌ر موته‌وازیعه‌وه‌ کاریان بێ‌ کردووه‌ له‌ رابووردوودا، نمونه‌ی هونه‌رمه‌ندان (عه‌لی مه‌ردان و مه‌مه‌د عارف جزیری و حه‌سه‌ن زیبه‌ک و تاهیر تێ‌فیک و که‌ریم کابان و مشکێ‌ و خا‌ه‌سێ‌و و ره‌سول گه‌ردی..هتد).

بێ‌یه‌ له‌م سه‌رو به‌نده‌دا ئه‌وه‌مان بێ‌مان روونده‌بێ‌ته‌وه‌، که‌ کورد متمانه‌ی به‌خێ‌ی نه‌بووه‌، یان روونتر بێ‌بێ‌م به‌لایه‌وه‌ گرنگ نه‌بووه‌ کێ‌ بێ‌ت یان چیه‌ و یان چی کردووه‌ و چی ئه‌کات، به‌قه‌د ئه‌وه‌ی هه‌میشه‌



و عه بدو ٲا جه مال سه گرمه .

## كورد ناسى له نيوان دٲست و نه ياره بيان ييه كان

كات ٲ خو ٲندكار ٲكى ق ٲناغى با ٲاى زانستى له سه روبه ندى تو ٲژينه وه يه كدايه و سه رقا ٲى گه ٲانه به دواى داتا و باب تهى باوه ٲٲكراو به تاي بهت له باره ى م ٲژووى نو ٲى هر ٲم و ده ورووبه رى يان تو ٲژهر ٲك يان ر ٲژنامه نووس ٲك ، به ز ٲرى ده بينين ده گه ٲٲنه وه ٲ سرچاوه ٲٲل ٲن كراوه كانى سه رده مى داگيركارى ئينگ ٲيز ، به تاي بهت ئه و نووسراو و داتا يانه ى ، كه له چوارچ ٲوه ى م ٲزه خانه كانى ر ٲژئاوادا پار ٲزراون ، نمونه ى ياداشته كانى هاملت ٲن و ريچ و مين ٲريسكى و چه ندانى تر .

كات ٲ ئه ٲوانيته ياداشته كانى گه ريده يه كى نموونه ى هامل ٲن ٲت روونده ٲته وه ئه وان ئمه يان له خ ٲمان باشت ر ناسيوه و له چه ندين شو ٲندا ئمه يان به خ ٲمان ناساندووه كه چين و ك ٲين ، ئه مه شت ٲك نيه له خ ٲمه وه په نجه ى ٲٲبهم و قسه ى له باره وه بكهم ، به ٲكو راستيه كى حاشاهه ٲنه گره ، كه واقيعى ناوه نده زانستيه كان له ده يان شو ٲندا سه لماندوويانه ، به پشت بهستن به تو ٲژينه وه كان و باب ته زانستيه كانى م ٲژووى نو ٲى ناوخ ٲ و ناوچه كه .

له لايه كى تره وه ئه گه ر هه ند ٲك به وردى ٲٲوانينه ئه و كه سانه ى ، كه له و ٲاتانى تر و نه ته وه كانى تره وه د ٲنه ئره ، به هر ه ٲكه ٲٲت ، و ٲٲاى زمانه كه هه و ٲيانداوه له ئاست كولتووره كه شدا چاو كراوه بن و كارى ٲٲبكه ن ، ٲٲيه به ٲٲى ئه زموون و چه ند سا ٲه ى كارى ر ٲژنامه نووسيمان ، ئاشنا ى ز ٲٲك له خو ٲندكار و ر ٲشنبير و ئه ندازيار و هونه رمه ند و تو ٲژهر ى جياواز له بواره كان بووينه وه ، نمونه ى هه ردوو هاو ٲاتى به ره گه ز ئه مريكى (ئارت ى ئه ندازيار و ئه ندر ى تو ٲژهر) ، هه روه ها ئه حمه د شه و كه ت به ره گه ز عه ره بى ع ٲراقى ، ده قى كوردى ئه كرد به عه ره بى .

ٲٲم واب ٲت ز ٲٲك له ر ٲشنبيرانى هه ول ٲر و س ٲيمانى له نزيكه وه ئه ندر ٲ ده ناسن ، كه له ماوه كانى رابووردوودا سه رقا ٲى چه ندين ل ٲك ٲٲينه وه بوو له سه ر كلتوورى كوردى ، تاراده يه كى ز ٲر باشيش زمانى كوردى ده زانى و له ده رب ٲينى وشه كاندا له ز ٲر به مان شاره زاتر بوو ، جيا له مانه شاره زايه كى به سه ليقه ى هه ردوو ر ٲباز و ته ريقه تى (قادري و نه قشه به ندى) بوو ، ده توانم ٲٲم له كورد باشت ر ئه و دوو ر ٲبازه ى ئه ناسى .

ئهم نموونانه ش به رچاو روونيه كه ٲٲه وانهى ، كه تا ئٲستا نه خ ٲيان ناسيوه به باشى نه كورد ، هاتوون لاف و گه زاقى مه ده نيته ل ٲده دن و

بـشەرمانه قسه لسه رـشنگه رايي وئيدـلـژيا و چه مكي كوردناسي دهكهن، ههروهه ها وانه يهك بـت بـ ئهوانه ي دهست بـ وهرگـانـان دهبن بـ ئهوه ي بـيرـك لهره هه ندهكاني تايهت به شوناس و ئيديـم و كولتوور و كهله بووري سه رچاوه ي دهقه بنهـهتيهكان بكه نهوه.

## وهرگـانـاني پـچهوانه

شتـك ههيه پـي ئهوترـت وهرگـانـاني پـچهوانه، وهرگـانـان ههيه نزيكه ي 70 كتـبي وهرگـانـاوته سه ر زمان ي كورد ي، بـ ئهوه ي جارـك بـيري لهوه كردبـتهوه كتـبـيكي كورد ي وهربگـانـته سه ر زمانـكي تر، ئايا ئه مه بـ خـي ده لالهت لهوه ناكات كه كاك ي وهرگـانـان زمانزان نيه و خهـكي به گه مژه دهزانـ...؟!

يان زـرـك له نووسهران نه يان ويستوو ه يان نايه نهوـ دهقه كان يان وهربگـانـردريت بـ زمانهكاني تر به ههرهـيهك بـت، ئايا ئه بـ بـ ئه م ره فتاره چ خوـندنه وه يه كمان هه بـ، كـچ و كاـن يان دزي و ئيقتيباسي ئا بـوبه رانه يه...؟! بـ نمونه..

• هه تاوه كو (عهلي ئه شره في دهروـشاني) مان نه خوـندنه وه، نه مازاني چ كاريگه ريك و دزينـكي ئه ده بي ههيه له نـو كورد بـ نمونه رـمان ي (كـرده ره) له كاتي خـيدا چي هه رايه كي نايه وه.

• هه تاوه كو (فروغي فروغزاد) مان وهك خـي نه خوـندنه وه، نه مازاني له ديواني (ئـيگزيل) چ ئيقتيباسـكي ئاشكرا ههيه.

• هه تا (شارامي قهوامي) مان نه ناسي، بـ ئاگا بووين له كـشه ي رـمان ي شاري مـسيقاره سپيه كان.

• هه تا فيلمي (شـشـي سـكسي) مان نه بيني، نه مازاني چي ئيقتيباسـكي راسته وخـيه چـيرـكي (كهـهكوـان و ئاسكه كچان) چـن و چي بووه.

• هه تا (ئه زرا پاوهن) مان نه خوـندنه وه شيعري كورديمان نه ناسي چ كه تنـ له ئه ده بي رويداوه و به ئاسا نيش به سه رماندا گوزه ري ده كرد. ده يان نمونه ي تر، كه له به ردهستن و كاتي خـي بـت قسه يان له باره وه ئه كه ين.

هه موو ساـي له پـشانگاي هه ولـري نـوده وـهتي، كه ده زگاي مه دا بـ چاپ و بـاو كرده وه سازي دهكات، كه ده يان ده زگاي فيكري و رـشـنبـيري وـاتـاني دونيا به شدار ده بن به كتـبي فيكري و مه عريفـي.. تاد، تـيدا ئه م پرسياره دووپات ئه كه نهوه، كه كورد وهـامي ناداته وه، ئه ويش ئايا كورد بـ چي فيكر ناخوـندنـته وه...؟!

هـكاره زانسته كه ي چيه، ئه م پرسياره چيمان دـنـيته وه بـير..؟ له چاو پـكه و تنـكـيدا د. مارف خه زنده دار ها تووه " له شهسته كان ده چـته روسيا (يهكـتي شوره وي) لهوـ يهكـك له بـيرمه نده ئه ده بيه كان

پرسیار کی ئا ځایه ده کات و نه ځایه ځایه فکر تان ناو... سه نه تان ناو... ناتانه و ځایه ځایه نه و... ځایه ځایه مووتان شاعیرن، له کات ځایه کدا به زمانې ځایه تان نه ځایه نه و، ځایه ځایه ناتانه و ځایه به رووی جیهاندا بکړ نه و...!؟

له نه نجامې باسکړدنې نه و کفته ځایه ځایه خه زنه دار له چاوپه ځایه و تنه کاندې له هه فتاکان، حکومتې نه وسای ځایه ځایه توانې سود له و ځایه ځایه مه عریفیه وه ربگر ځایه و بیکاته په ځایه ځایه نه کی نیشتمانی و زه مالې خو ځایه ندنې ځایه ده یان و سهدان خو ځایه ندکاری ځایه له ز ځایه له و ځایه تانې نه وروپا و روسیا و... هتد، وه ربگر و بیان ځایه ته دهره وه ځایه دوو مه به ست، کرانه وه ی به رووی جیهان و هره وه په ځایه یان دنی کادری زانستی، له وانه ش گرنگتر فربوونی زمان، پاشان به و ځایه یه وه توانیان گه شه به فیکری ناسی ځایه نالیستی عره بی ځایه یان بدن له و چوارچ ځایه یه دا، به ځایه م کورد نه ی توانې نه و دهر فته به ځایه ز ته وه و په ی و شیار ځایه نه له را بووردو نه له نه ستا، له کات ځایه کدا پرسیاره که ئا ځایه استه کراو بوو ځایه کورد...!

ځایه یه نه وه ی مه به ستمانه، گرنگیدانه به وه رگ ځایه انې په ځایه وانه له باز نه یه کی نیشتمانی دوور له شه خسه نه و کروپی پاوانخواز، نمونه ی نه و پر ځایه ژانه ی له ز ځایه له و ځایه تانې دونیا کاری له سر نه کړ و ئاست ځایه کی باشیان ځایه یوه، نمونه ی ناو هندی نه نمائی نه ته وه یی، که توانیو یانه ته به نی پر ځایه یه ک بکن به ناوی (مشروع مطاع الصفدی للینابیع) به هاوکاری گروپ ځایه له ر ځایه شبیرانی عره ب (جرج نه بی سا ځایه و د. که مال نه سته فان و د. به دره دین عرو دکی)، ته نانه ت له ځایه ی سر کت به کانیشیان له جیهاندا ناسراوه.